

V Poliitikka ja päätöksenteko

16 Valtioneuvosto johtaa maan poliittista elämää

s. 181

1. a) Millaisia vaiheita on uuden hallituksen kokoamisessa? Laadi aiheesta käsitekartta tai aikajana.
- b) Miten eduskuntavaalin tulos heijastuu uuden hallituksen kokoonpanoon?

RATKAISU:

a) Päävaiheet esitetty sivun 177 kuviossa. Vaalit -> suurimman puolueen pj. hallitustunnustelijaksi -> eduskuntaryhmien neuvottelut -> eduskunta äänestää pääministeriehdokkaasta (mahd. kolme äänestystä) -> presidentti nimittää muodollisesti pääministerin ja muut ministerit -> hallitus antaa hallitusohjelman eduskunnalle tiedonantona -> saatuaan luottamuksen hallitus aloittaa toimintansa.

b) Eduskuntavaalien voittajat pyritään ottamaan mukaan uuteen hallitukseen ja häviäjät jäävät yleensä oppositioon. Suurin eduskuntapuolue saa yleensä pääministerin paikan. Suomessa on pyritty muodostamaan enemmistöhallituksia vaalituloksesta huolimatta.

2. Miksi voidaan väittää, että pääministeri johtaa Suomen poliittista elämää?

RATKAISU:

Pääministeri johtaa hallitusta, joka käyttää korkeinta toimeenpanovaltaa. Pääministerillä on lainsäädännöllistä, taloudellista ja ulkopoliittista valtaa erityisesti EU-asioissa. Pääministeri on arvojohtaja ja hänen puheitaan seurataan tarkasti. Pääministeri on yleensä myös suurimman puolueen puheenjohtaja.

3. Millaisissa tilanteissa hallitus tai yksittäinen ministeri voivat joutua eroamaan?

RATKAISU:

Jos yksittäinen ministeri tai hallitus saa epäluottamuslauseen eduskunnalta (poliittinen vastuu) tai jos ministeri syyllistyy rikokseen (oikeudellinen vastuu). Yksittäinen ministeri voi erota henkilökohtaisesta syystä tai tultuaan valituksi muuhun tehtävään, esimerkiksi europarlamentaarikoksi (mepiksi).

4. a) Ota selvää, mitkä puolueet ovat mukana nykyisessä hallituksessa ja mitkä oppositiossa.

**b) Millä nimellä nykyistä hallitusta voidaan kutsua?
www.valtioneuvosto.fi**

RATKAISU:

a) Hallituksessa: Keskusta, Kokoomus ja perussuomalaiset.
Oppositiossa: SDP, vihreät, vasemmistoliitto, RKP ja KD.

b) enemmistöhallitus, porvarihallitus.

5. Eduskuntavaaleja kutsutaan nykyään myös pääministerivaaleiksi. Mistä tämä johtuu ja millainen on pääministerin rooli Suomen poliittisessa järjestelmässä? (YO kevät 2011)

RATKAISU:

Tehtävässä tulee huomioida vaalien merkitys uuden hallituksen muodostamisessa. Pääministeriksi valitaan yleensä suurimman eduskuntapuolueen puheenjohtaja. Äänestäjät vaikuttavat välillisesti tulevaan pääministeriin ja siihen, mitkä puolueet tulevat mukaan uuteen hallitukseen. Ensimmäinen eduskunnan valitsema pääministeri oli Anneli Jäätteenmäki (Keskusta).

